

Konkurs/ocena pracy wyźłów

§ 1

Zgodnie z ustawą *Prawo łowieckie z dnia 13 października 1995 r.* konkursy/oceny pracy wyźłów mogą być przeprowadzone na zasadach:

1. Odstępstwa od zakazu płoszenia. Decyzję o odstępcie od zakazu płoszenia zwierzyny wydaje marszałek województwa na wniosek organizatora.
2. Polowania. Dla członków Polskiego Związku Łowieckiego oraz osób niebędących członkami Polskiego Związku Łowieckiego, które mają ukończone 18 lat.

§ 2

Konkurs/ocena pracy wyźłów może być przeprowadzona w dwóch klasach: wielostronnej i wszechstronnej oraz w trzech konkursach/ocenach częściowych/uproszczonych: polnej, wodnej i leśnej. Psy mogą być zgłaszane do jednej z wymienionych klas lub jednego konkursu/oceny częściowej w tym samym dniu.

§ 3

Jeśli konkurencja „bobrowanie za dziką kaczka” nie jest przeprowadzana, w rubryce „ocena” należy wstawić „-”, wówczas na karcie ocen będzie widniał zapis „Konkurs/ocena pracy wyźłów w klasie wielostronnej/wszechstronnej bez bobrowania za dziką kaczka”. Jeżeli w trakcie konkurencji wodnych pies przypadkowo znajdzie dziką kaczka, należy ocenić tę pracę.

§ 4

Psy ocenia się pojedynczo w kolejności wylosowanych numerów. Przewodnicy psów zgłoszonych do klasy wszechstronnej oraz konkursu/oceny częściowej leśnej deklarują podczas losowania numerów sposób pracy psa na farbie: do końca na otoku/oszczekiwacz/oznajmiacz.

§ 5

Pracę psów ocenia się według konkurencji podanych w karcie ocen z ustalonymi, niezmiennymi współczynnikami. Psom wyróżnionym przyznaje się dyplomy I^o, II° i III° w zależności od sumy punktów i uzyskanych ocen, których limity zawierają karty ocen.

§ 6

Dyplomy uzyskane na konkursach/ocenach w klasie wielostronnej i wszechstronnej oraz konkursie/ocenie częściowej polnej upoważniają psa do otrzymania wystawowego certyfikatu użytkowości.

§ 7

Psy, które w klasie wielostronnej lub częściowej polnej i wodnej uzyskały ocenę minimum 1 ze wszystkich konkurencji otrzymują certyfikat psa ułożonego do polowania na zwierzynę drobną. Psy, które w klasie wszechstronnej lub z częściowego leśnego uzyskały ocenę minimum 1 za pracę w konkurencji po sfarbowanym tropie otrzymują certyfikat psa

ułożonego do odszukiwania postrzałków zwierzyny grubej.

§ 8

Uczestnik konkursu ma możliwość zapewnienia sobie zwierzyny do aportów i włóczek we własnym zakresie: bażanta, kaczki, dzikiego królika lub domowego królika o wadze minimum 2 kilogramy, lisa o wadze minimum 3 kilogramy. Opcja udziału z własnym aportem powinna być zawarta w formularzu zgłoszenia.

Organizator powinien zapewnić teren odpowiedni do przeprowadzenia konkurencji tzw. dużego pola. Pokrywa roślinna powinna być takiej wysokości, aby dawać schronienie zwierzynie, umożliwiając jednocześnie swobodne okładanie pola, tak aby pracujący wyżeł był widoczny dla sędziów, przewodników psów biorących udział w konkursie oraz widzów.

§ 9

Omyłki popełnione przez psy lub przewodników przed sygnałem rozpoczynającym pracę, sygnałem kończącym pierwszą minutę pracy (czas na rozgrzewkę) oraz po sygnale kończącym pracę nie mogą mieć wpływu na ocenę.

Objaśnienia i wskazówki do oceny

1. Wiatr

Ocena wiatru jest najważniejszą i jednocześnie najtrudniejszą częścią oceny pracy wyżła w polu. Wiatr psa zasadniczo można ocenić tylko w sposób pośredni poprzez dokładną obserwację wielu jego znamion. Styl pracy psów o dobrym węchu odznacza się przede wszystkim umiejętnością wykorzystania wiatru. Psy takie pracują z „nosem pod wiatr”, krótko zaznaczają zwietrzenie zwierzyny, „gryzą wiatr” podczas stójki, odnajdują zwierzynę szybko, okładają pole szeroko i głęboko, potrafią pewnie wystawiać zwierzynę. Trzymanie głowy w pozycji poziomej do linii grzbietu jest oznaką „dobrego prowadzenia nosa” i świadczy o jakości wiatru psa.

Wiatr wyżła ocenia się, uwzględniając jego pewność i rodzaj (górnym, dolnym). Pewność wiatru jest wynikiem doświadczenia psa w odróżnianiu bezpośredniego odwiatru zwierzyny od odwiatru pozostawionego przez nią na tropach i śladach, w paprzyskach, kotlinach, a także odwiatru innych zwierząt, również niełownych.

Znamiona pewności wiatru:

- Szybkie ściąganie w kierunku zwietrzanej zwierzyny zakończone zdecydowaną stójką albo wystawianie bez ściągania od razu po zwietrzeniu zwierzyny.
- Po otrzymaniu odpowiedniej komendy pies szybko do niej doprowadza.
- Zaznaczanie świeżych tropów czy śladów tylko przez bardzo krótkie ściąganie lub zatrzymanie się na bardzo krótką chwilę.
- Brak pustych stójek.

Od wyżła wymaga się, by podczas okładania pola posługiwał się górnym wiatrem. Dolnym wiatrem powinien pracować na tropach postrzałka. Przy wystawianiu oceny za wiatr należy brać pod uwagę wykorzystywanie wiatru we wszystkich konkurencjach (duże pole, małe pole, woda i las).

Wyżeł, który robi martwe, puste stójki lub stójki do ptaków niełownych, pracuje

przeważnie lub wyłącznie dolnym wiatrem, „grzebie się” na tropach i śladach zwierzyny albo wietrzy ją przy pomyślnych warunkach ze zbyt małej odległości, nie może otrzymać oceny 1 za wiatr.

2. *Stójka*

Zwierzoną zwierzynę wyżeł wystawia pewnie, zdecydowanie i tak długo, aż dojdzie do niego idący spokojnym krokiem przewodnik i ruszy zwierzynę sam lub każe psu ją wypchnąć. Za wyciekającą zwierzyną wyżeł może samodzielnie dociągać. Tropy, paprzyska, kotliny i inne ślady wolno psu jedynie zaznaczyć. Sposoby wystawiania np. stójki w postawie stojącej, warującej lub w półprzysiadzie są poprawne, a rodzaj zależy głównie od rasy psa. Wyżeł, który nie wystawi zwierzyny, otrzymuje ocenę 0.

Błędy:

- pusta stójka,
- zbyt krótka stójka,
- martwa stójka,
- stójka do ptaków niełownych, wypchnięcie zwierzyny bez komendy, omijanie i niewystawianie zwierzyny.

3. *Ściąganie i dociąganie*

Powinno być spokojne, ale zdecydowane, stosowne do zachowania się zwierzyny. Psom, które okrążają i za pomocą stójki zatrzymują przemieszczającą się zwierzynę, należy przy ocenie dodać uwagę: „zatrzymywanie zwierzyny”. Jest to pożądana, bardzo rzadka cecha.

Błędy:

- ewidentny brak ściągania/dociągania,
- ściąganie/dociąganie nie dość płynne (np. doskakiwanie),
- wypchnięcie zwierzyny bez komendy.

4. *Sposób szukania*

Wyżeł powinien okładać pole przed przewodnikiem, w zależności od rasy galopem lub klusem, posługując się górnym wiatrem. Powinien chodzić możliwie szeroko w sposób charakterystyczny dla danej rasy, w prawo i w lewo od przewodnika, z pasją, systematycznie i wytrwale, posuwając się zakosami pod wiatr. W trakcie okładania nie może tracić kontaktu z przewodnikiem. W przypadku, kiedy konkurencja zaczyna się w miejscu, gdzie wiatr wieje w plecy, pies powinien znaleźć pozycję dogodną do możliwości okładania pola pod wiatr. Praca i kierunki zwrotów psa winny być uzależnione od kierunku wiatru i warunków terenowych.

Błędy:

- przy pracy pod wiatr – przeszukiwanie terenu za plecami przewodnika,
- chaotyczne przekładanie terenu,
- praca pod wiatr po linii prostej,
- wolne i wąskie okładanie pola zbyt blisko przewodnika,
- szukanie bez posługiwania się wiatrem.

5. Styl pracy

Pod tym pojęciem należy rozumieć jakość wykonywanych przez psa czynności oraz tego, jak się zachowuje. Na styl pracy składają się: elegancja i harmonijność wszystkich ruchów psa, sposób przynoszenia zwierzyny oraz charakterystyczne dla danej rasy chody, trzymanie głowy podczas okładania terenu i sposób wystawiania zwierzyny. Za stylowe przyniesienie i oddanie zwierzyny uważa się:

- wyważony chwyt niesionej zwierzyny,
- siad przed przewodnikiem na odległość wyciągniętej ręki bez ociągania się,
- oddanie aportu na rozkaz, bez skłonności do upuszczania go lub opornego oddawania.

6. Samodzielność w pracy psa

Umiejętność dostosowania wykonywanych czynności do warunków terenowych i atmosferycznych oraz innych okoliczności, np. zachowania się zwierzyny w takim stopniu, że nie zachodzi potrzeba wydawania komend przez przewodnika. Wysoko oceniany jest pies, któremu podczas pracy nie potrzeba wydawać innych komend niż „naprzód” przy doprowadzaniu do zwierzyny, „aport” po strzale i „daj” przy odbieraniu zwierzyny.

7. Respektowanie zwierzyny

Respektowanie zwierzyny przez psa polega na:

- spokojnym odprowadzeniu wzrokiem uchodzącej zwierzyny,
- pozostawaniu na miejscu po zerwaniu się ptactwa lub pomknięciu innej zwierzyny np. zająca, niepodejmowaniu tropów zwodniczych, a jedynie krótkie ich zaznaczenie.

Jeśli pies ruszy za zwierzyną, lecz na komendę przewodnika zaprzestanie jej ścigania, to w konkurencji „respektowanie zwierzyny”:

- otrzymuje ocenę nie wyższą niż 2 w przypadku ptaka łownego,
- otrzymuje ocenę 4 w przypadku ssaka łownego.

8. Zachowanie się przed i po strzale

Pies pozostaje w miejscu do momentu wydania komendy przez przewodnika. W celu sprawdzenia zachowania się psa po strzale należy podczas pracy w polu oddać strzał po zerwaniu się ptactwa łownego. W przypadku pomknięcia innej zwierzyny należy oddać drugi strzał.

Po strzale pies powinien zachować się spokojnie. Przyniesienie ubitego lub zbarzonego ptactwa powinno nastąpić dopiero po otrzymaniu komendy. Nie należy uważać za błąd samodzielnego, bez komendy, przyniesienia strzelonej zwierzyny. Pies, który po nieskutecznym strzale nie czeka na komendę przewodnika, tylko goni za zwierzyną, otrzymuje ocenę 0. Jeśli zrywa stójkę, goni zrywające się ptactwo lub pomykającą zwierzynę, również otrzymuje ocenę 0.

9. Przynoszenie strzelonej zwierzyny

Każdy pies musi mieć możliwość aportowania strzelonej zwierzyny. Sposób aportu sędzieja może ocenić w każdej sytuacji, w której pies znajdzie i przyniesie zwierzynę. Odszukaną

zwierzyńę pies powinien poprawnie przynieść i oddać do ręki przewodnikowi. Przez poprawne przyniesienie i oddanie zwierzyny rozumie się:

- chętnie podniesienie i prawidłowe uchwycenie , pełnym chwytem za korpus bez skubania i potrząsania,
- powrót do przewodnika najkrótszą drogą,
- samodzielny, bez komendy słownej siad przed przewodnikiem i oddanie zwierzyny na komendę.

Pies, który oddaje zwierzyńę w pozycji stojącej, w konkurencji „przynoszenie strzelonej zwierzyny” otrzymuje ocenę nie wyższą niż 3.

10. Posłuszeństwo i współpraca z przewodnikiem

Posłuszeństwo polega na natychmiastowym wykonaniu otrzymanej komendy, wydanej głosem, sygnałem dźwiękowym lub gestem. Współpraca z przewodnikiem polega na utrzymywaniu stałego kontaktu wzrokowego i słuchowego, umożliwiającego wykonywanie poleceń.

11. Włóczka ptaka

Pod włóczkę wybiera się teren z niską roślinnością. Nie wolno robić włóczki na czarnym, zaoranym polu. Włóczkę ciągnie się z wiatrem na odcinku około 150 metrów, wykonując jedno załamanie pod kątem rozwartym. Odstęp pomiędzy poszczególnymi włóczkami musi wynosić co najmniej 80 metrów. Do włóczki należy użyć ubitej dzikiej kaczki lub kuraka łownego. Początek zaznacza się wyrwanymi piórami ptaka. Sędzia lub asystent po przeciągnięciu włóczki i pozostawieniu ptaka, bez sznurka służącego do ciągnięcia powinien oddalić się na taką odległość i w takie miejsce, aby pies nie mógł go zauważyć i zwietryć. Pies nie może widzieć zakładania włóczki. Przewodnik na sygnał sędziów podprowadza psa na smyczy na początek włóczki i zaznajamia go z odwiatem zwierzyny. W tym celu ma prawo prowadzić psa na otoku przez początkowe 20 metrów zostawionego śladu. Następnie, spuszczać psa z otoku, ma prawo do jednorazowego wydania mu komendy głosowej do szukania i jednej komendy głosowej do przyniesienia zwierzyny. Każda następna komenda głosowa powoduje obniżenie oceny o jeden stopień. Pies powinien wypracować włóczkę zasadniczo dolnym wiatrem, przy czym może iść obok śladu nawet w odległości paru metrów, podjąć znaną zwierzyńę i wróciwszy z nią najkrótszą drogą do oczekującego na niego na początku włóczki przewodnika, oddać mu ją poprawnie (patrz wskazówki przynoszenia strzelonej zwierzyny). Odnalezienie zwierzyny pod wiatr przy minięciu jej ale nie zgubieniu śladu z samodzielnym odszukaniem jej nie stanowią błędu. Jeżeli pies nie trzyma się śladu włóczki, lecz posługując się górnym wiatrem, szybko zwierzyńę odszuka, prawidłowo przyniesie i poprawnie odda przewodnikowi, powinien otrzymać ocenę 4. Jeśli za pierwszym razem nie znajdzie lub nie przyniesie ptaka, wolno mu pracę powtórzyć. Na ocenie regionalnej jeszcze dwa razy, a na krajowej i międzynarodowej jeden raz. Przy powtarzaniu włóczki, nawet jeśli pies wykona zadanie bezbłędnie, może otrzymać przy jednym powtórzeniu ocenę 3, ocenę 2 przy dwukrotnym powtórzeniu. Wyżeł, który znajdzie zwierzyńę w wyniku swobodnego szukania, mimo poprawnego jej przyniesienia i oddania nie może otrzymać oceny wyższej niż 3. Przy kolejnych powtórzeniach następuje obniżanie ocen. Na wykonanie tej

konkurencji przeznaczają się maksymalnie 10 minut.

12. Włóczka królika lub zająca w polu

Do tej konkurencji mogą być użyte tusze zające, dzikich królików lub możliwie wyrównanej wielkości domowych królików. Dla każdego psa należy przeznaczyć oddzielną tuszę, która może być wykorzystana w konkurencji „odszukiwanie zagubionej zwierzyny”. Długość włóczki winna wynosić około 150 metrów. Na jej wykonanie przeznaczają się maksymalnie 10 minut. Pozostałe zasady i objaśnienia jak w konkurencji „włóczka ptaka”.

13. Odszukiwanie zagubionej zwierzyny

Konkurencję przeprowadza się na terenie upraw rolnych uniemożliwiających odszukanie zwierzyny na oko. Do pracy każdego psa przeznaczają się powierzchnię około 50 × 50 metrów, na której sędziowie zostawiają w sposób niewidoczny dla psa i przewodnika jedną tuszę ptaka łownego i jedną tuszę zająca, dzikiego lub domowego królika. Następnie bez komendy przyniesienia, z odległości około 50 metrów od wyznaczonej powierzchni przewodnik posyła psa do szukania. Gdy przewodnik wyda komendę przyniesienia ptaka, zająca lub królika, ocena na konkursach regionalnych obniżana jest o jeden stopień, natomiast na konkursach krajowych i międzynarodowych nie może być wyższa niż 1. Przewodnikowi wolno zachęcać psa do pracy i wskazywać mu kierunek szukania bez podchodzenia do wyznaczonej powierzchni. Pies musi zagubioną zwierzynę odnaleźć, podjąć, przynieść do przewodnika i na jego rozkaz oddać ją.

Na wykonanie pracy przeznaczają się czas nie dłuższy niż 8 minut. Osobno ocenia się wypracowanie ptaka, osobno zająca lub królika. Gdy w ocenie udział bierze mała liczba psów, konkurencje te można wykonać i zaliczyć podczas pracy psa w suchym polu. Odszukiwanie zwierzyny powinno odbywać się pod wiatr.

14. Bobrowanie bez kaczki

Do bobrowania należy wybrać taki teren, by w miejscach porośniętych szuwarem pies nie musiał pływać, a między szuwarami znajdowały się przestrzenie głębszej wody, zmuszające go do pływania. Dla każdego psa powinna być przeznaczona odpowiednia przestrzeń umożliwiająca wykonanie pracy w czasie od 3 do 5 minut, obowiązuje równy limit czasowy dla wszystkich psów. Pies na komendę przewodnika powinien wyznaczoną przez sędziego przestrzeń przebobrować chętnie i systematycznie, na dostateczną szerokość i głębokość. Ciche zachęcanie psa do pracy, jak również wskazywanie mu kierunku bobrowania nie stanowią błędów. Nie jest również błędem opuszczenie przez psa szuwarów przed upływem limitu czasowego, pod warunkiem że samodzielnie lub na polecenie przewodnika natychmiast powróci do bobrowania. Błędem jest kilkukrotne wychodzenie psa z szuwarów połączone z potrzebą ustawicznego zachęcania go do podjęcia pracy. Za samowolne opuszczenie szuwarów przed upływem limitu czasu i niepodjęcie ponownego bobrowania na polecenie przewodnika pies otrzymuje ocenę 0. Jeśli w trakcie bobrowania dojdzie do kontaktu psa z dziką kaczką, konkurencja „bobrowanie bez kaczki” przechodzi w konkurencję „bobrowanie za dziką kaczką”.

15. Bobrowanie za dziką kaczką

Do bobrowania za dziką kaczką należy wybrać teren porośnięty szuwarem, w którym znajdują się dzikie kaczki. Na terenie tym ocenia się wszystkie kolejno startujące psy. Sędziowie wskazują miejsce rozpoczęcia konkurencji, z którego przewodnik wysyła psa do szukania. Pies powinien wejść w szuwary, samodzielnie bobrować i znaleźć kaczkę oraz podążać za nią. Przewodnik podczas tej konkurencji może naprowadzać i wspomagać psa, jednak konieczność ustawicznego zachęcania psa do pracy wpływa na obniżenie oceny.

Na wykonanie tej konkurencji przeznaczają się około 10 minut. Przy ocenie należy brać pod uwagę posługiwanie się wiatrem, pasję i wytrwałość. Ocenę 4 może otrzymać pies, który bobruje śladem kaczki z pasją i wytrwale. Pies, który nie trzyma się śladu kaczki i nie płynie za kaczką widoczną na otwartej wodzie, samodzielnie zaniecha bobrowania i sam lub na komendę przewodnika nie podejmie dalszej pracy, otrzymuje ocenę 0.

Dojście i przyniesienie kaczki należy dodatkowo zaliczyć jako wykonanie konkurencji „przynoszenie kaczki z szuwarów”. Nieprzyniesienia przez psa kaczki nie należy traktować jako błąd.

16. Przynoszenie kaczki z szuwarów

Ubitą kaczkę rzuca się jak najdalej do szuwarów rosnących na niezbyt głębokiej wodzie. Czynności tej pies nie może widzieć, ale może ją widzieć przewodnik. Na sygnał sędziego przewodnik wysyła psa po aport. W tej konkurencji dopuszcza się kierowanie przez przewodnika pracą psa głosem, sygnałem dźwiękowym lub gestem. W razie potrzeby przewodnik może rzuceniem kamyka wskazać psu kierunek poszukiwania. Każdy rzut obniża jednak końcową ocenę o 1 stopień. Pies, który powróci z szuwarów bez kaczki, może być posłany po nią jeszcze dwukrotnie. Każdorazowo obniża się ocenę o 1 stopień. Psa należy puszczać w miarę możliwości pod wiatr. Pracujący prawidłowo pies powinien odszukać kaczkę, przynieść ją i na komendę oddać przewodnikowi. Otrząsania się psa z wody bez wypuszczania z kufy kaczki, nie należy traktować jako błędu (patrz wskazówki „przynoszenie strzelonej zwierzyny”). Jeśli po wyjściu z szuwarów pies położy kaczkę i poprawi oraz bez komendy podejmie i przyniesie, otrzymuje 4. Gdy ją pozostawi, uznaje się konkurencję za nie wykonaną i pies może ją powtórzyć analogicznie do włóczek. Dla każdego psa należy przeznaczyć świeżą kaczkę, której używa się również w konkurencji „przynoszenie kaczki z głębokiej wody”. Na wykonanie konkurencji przeznaczają się czas maksymalnie 8 minut.

17. Przynoszenie ubitej kaczki z głębokiej wody

Rzuca się ubitą kaczkę na niezarośnięte szuwarami lustro głębokiej wody, na odległość około 20 metrów. W tym czasie pies powinien spokojnie siedzieć lub warować w odległości od 2 - 5 metrów od brzegu i obserwować lot rzucanej kaczki. Na polecenie przewodnika winien wejść do wody, jak najszybciej dopłynąć do kaczki, podjąć ją, najkrótszą drogą powrócić i poprawnie oddać (patrz wskazówki „przynoszenie strzelonej zwierzyny”). W czasie, kiedy pies płynie po aport ubitej kaczki, oddawany jest strzał w powietrze. Otrząsania się z wody nie uznajemy za błąd. Jeżeli pies nie przyniesie kaczki, przewodnik może powtórzyć komendę, z tym że każda kolejna obniża ocenę o 1 stopień. Jeżeli pies po wyjściu na brzeg położy kaczkę, poprawi chwyt, bez rozkazu podniesie ją i odda, otrzymuje ocenę 4. . Gdy ją pozostawi, uznaje się konkurencję za nie wykonaną i pies może

ją powtórzyć analogicznie do włóczek.

18. Praca na otoku po sfarbowanym tropie

W konkurencji tej biorą udział psy zgłoszone do klasy wszechstronnej i oceny cząstkowej leśnej. Długość sfarbowanego tropu wynosi, licząc w linii prostej około 400 metrów. Na przebiegu ścieżki obowiązują dwa załamania pod kątem nie mniejszym niż 135° oraz dwa łoża. Pierwsze łoże powinno się znajdować w odległości około 150 metrów, a drugie około 350 metrów od zestrzału. Zakłada się je, odsłaniając ściółkę do gleby mineralnej na powierzchni około $0,25 \text{ m}^2$. Oznakowanie ścieżki nie może być widoczne dla przewodnika, natomiast czytelne dla oceniających konkurencję sędziów. Na założenie każdej ścieżki przeznaczona jest 0,25 litra farby zwierziny płowej, krwi bydlęcej albo owczej. Miejsca zestrzału i łoża powinny być obficie skropione farbą. Na początku ścieżki powinny znajdować się złom kierunkowy oraz tabliczka zawierająca informację o czasie założenia ścieżki. Czas leżenia farby nie powinien być krótszy niż 2 godziny, nie dłuższy niż 6 godzin dla tropu dziennego i nie krótszy niż 12 godzin dla tropu nocnego z farbą leżącą przez noc. Warunki terenowe poszczególnych ścieżek powinny być zbliżone. Na końcu sztucznego tropu kładzie się ubitą sztukę zwierziny grubej. Otwory po patroszeniu należy zaszyć. Sędziowie i osoby przenoszące zwierza winny po położeniu go na końcu ścieżki oddalić się w kierunku będącym przedłużeniem ścieżki, a następnie ukryć się tak, aby pies nie mógł ich ani zauważyć, ani zwietrzyć. Sędziowie wskazują przewodnikowi miejsce zestrzału, na które naprowadza on swego psa. Pracując dolnym wiatrem, powinien posuwać się niezbyt szybko, trzymając się sfarbowanej ścieżki. Jego zadaniem jest doprowadzenie przewodnika od miejsca zestrzału do wyłożonej tuszy. Przewodnikowi nie wolno oglądać się na oznakowania ścieżki pod rygorem obniżenia oceny o 1 stopień przy pierwszym upomnieniu i otrzymaniu oceny 0 przy ponownym zwróceniu uwagi przez sędziego. Przewodnikowi nie wolno bez zezwolenia sędziów ściągać i na nowo naprowadzać psa na trop. Pies może samodzielnie się naprowadzać, co nie powoduje obniżenia oceny. Jeżeli tropiący pies zboczy z wytyczonej ścieżki tak daleko, że według uznania sędziów nie będzie w stanie sam się naprowadzić na właściwy trop, albo gdy grozi to naruszeniem sąsiedniej ścieżki, jest na polecenie sędziów odwoływany i ponownie doprowadzany do miejsca, w którym zgubił właściwy trop.

Korygować pracę psa można 3 razy, obniżając każdorazowo ocenę o 1 stopień. Do oceny pracy na otoku przyjmuje się całość jego poczynań od zestrzału do wyłożonej tuszy. Wyżeł, który bez interwencji sędziów dochodzi do martwej sztuki, otrzymuje ocenę 4. Błędem jest zbyt szybka praca, która utrudnia sędziom kontrolę pracy psa i może powodować gubienie tropu. Wyżeł pracujący po farbie górnym wiatrem po prawidłowym doprowadzeniu do wyłożonej tuszy powinien również otrzymać ocenę 4. Nie można uznawać za błędy wachania, lizania czy szarpania zwierza.

Konkurencje dodatkowe:

1. Praca z oznajmianiem. Podczas losowania kolejności pracy psów przewodnik winien zgłosić psa jako oznajmiacza, informując sędziów o sposobie oznajmiania przez psa faktu znalezienia zwierziny. Za prawidłowe oznajmianie można przyjąć następujący sposób wykonania pracy: puszczony od drugiego łoża luzem pies dochodzi samodzielnie do wyłożonej sztuki, następnie po chwilowym pobycie przy

niej wraca do przewodnika i w sposób podany uprzednio oznajmia mu fakt odnalezienia zwierza i wreszcie na wydany rozkaz doprowadza go do niego. Na wykonanie tej konkurencji przeznaczona jest maksymalnie 8 minut, licząc czas od chwili puszczenia go luzem do powrotu do przewodnika. Do drugiego łoża pies pracuje na otoku, a tam uwolniony, pracuje dalej luzem. Ukryty na końcu ścieżki sędzia po oddaleniu się psa od zwierza na odległość około 50 metrów, sygnalizuje w umówiony sposób fakt dojścia psa do wyłożonej tuszy. Jeżeli sędzia lub asystent obserwujący wyłożonego zwierza uzna, że sygnał może wpłynąć negatywnie na pracę psa, winien wstrzymać się z informacją o obecności psa przy tuszy do nadejścia do końca ścieżki sędziego oceniającego pracę psa po farbie i wtedy przekazać mu ją bezpośrednio.

Jeżeli pies nie wykona zadania za pierwszym razem, a był przy zwierzu, to sędziowie zaliczają mu pracę na otoku, przy czym ocena nie może być wyższa niż 3. Wyżeł, który po upływie 10 minut od wypuszczenia go do oznajmiania nie powróci do przewodnika, otrzymuje ocenę 0.

2. Praca z oszczekiwaniem. Również ten rodzaj pracy zgłasza przewodnik podczas losowania kolejności pracy. Za prawidłowe wykonanie oszczekiwania można przyjąć następujący sposób wykonania pracy: puszczonego od drugiego łoża luzem pies dochodzi samodzielnie do zwierzyny i pozostając blisko niej wytrwale, rytmicznie, najwyżej z krótkimi przerwami, daje głos aż do nadejścia przewodnika. Przewodnik oraz sędziowie pozostają przy drugim łożu i czekają na rozpoczęcie oszczekiwania, które powinno nastąpić po maksymalnie 4 minutach od chwili uwolnienia psa. Po około 4 minutach oszczekiwania zwierza przez psa wspólnie udają się w jego kierunku. Jeżeli pies po upływie 4 minut pobytu przy odszukanej zwierzynie nie da głosu, sędziowie zaliczają mu pracę na otoku, która pomimo bezbłędnego wykonania nie może być oceniona wyżej niż 3.

19. Odłożenie

Konkurencję tę przeprowadza się w lesie. Przewodnik, wydając komendę „waruj”, oddala się od psa na odległość około 100 metrów i ukrywa tak, by nie być dla niego widocznym. Po upływie 2 minut oddaje strzał, a po następnych 2 minutach drugi. Po odczekaniu jeszcze jednej minuty wraca do psa. Podczas nieobecności przewodnika pies powinien pozostać w pozycji „waruj” lub „siad” i spokojnie czekać na jego powrót. Pies, który po odejściu przewodnika albo po jego strzałach zmieni pozycję, siadając lub wstając, ale nie ruszy się z miejsca, otrzymuje ocenę 4, jeśli przy tym zaczyna skomleć – nie wyższą niż 1. Oddalenie się psa na odległość do 5 metrów ocenia się stopniem 3, do 10 metrów stopniem 2, a ponad 10 metrów stopniem 0.

20. Włóczka królika lub zająca w lesie

Do wykonania włóczki używa się zajęcy, dzikich lub wyrosniętych domowych królików, możliwie wyrównanej wielkości, od 2 do 4 kilogramów, z tym że różnica między królikami nie powinna być większa niż 1 kilogram. Dla każdego psa należy przeznaczyć oddzielne zwierzę. Włóczkę sporządza się w lesie z niezbyt gęstym podszytem na długości około 150 metrów. Na trasie musi znajdować się poprowadzone pod kątem nie mniejszym niż 135° jedno załamanie, a warunki terenowe winny być w miarę możliwości podobne dla wszystkich

ocenianych psów. Odstępy między poszczególnymi włóczkami powinny wynosić około 100 metrów. Początek zaznacza się turzycą ciągniętej sztuki. Zakładający musi cały czas zwracać uwagę, by ciągnięty zając/królik nie tracił kontaktu z podłożem. Na końcu włóczki zająca/królika odczepia się i pozostawia tak, aby nie zasłaniały go drzewa lub krzewy. Sporządzający włóczkę ukrywa się tak, aby pies nie mógł go zobaczyć ani zwietryć. Przewodnikowi wolno przez pierwsze 20 metrów trasy prowadzić psa na otoku, przy czym wolno mu zachęcać psa do pracy. Po zwolnieniu z otoku wolno wydać tylko jedną komendę głosową do szukania i jednej komendy głosowej do przyniesienia zwierzyny i należy wrócić na miejsce zestrzału. Pies powinien trzymać się tropu i wypracować włóczkę dolnym wiatrem. Decydujący jest czas przyniesienia włóczki (patrz włóczka ptaka w klasie wielostronnej). Pies nie musi przy tym iść po samym tropie, ale w zależności od siły i kierunku wiejącego wiatru może iść w pewnej odległości od niego. Wymaga się natychmiastowego podniesienia zwierzyny, powrócenia do przewodnika najkrótszą drogą, siadu przed nim i prawidłowego oddania aportu na wydany rozkaz. Krótkie położenie aportu dla poprawienia chwytu nie powoduje obniżenia oceny.

Jeżeli wyżeł wróci do przewodnika bez zająca/królika, może być jeszcze dwukrotnie naprowadzany na początek włóczki. Przy kolejnym naprowadzeniu wolno przewodnikowi wydać tylko jedno polecenie tropienia i aportu, a ocenę końcową psa obniża się każdorazowo o 1 stopień. Czas pracy psa, począwszy od pierwszego naprowadzenia, nie może przekroczyć 10 minut. Czasy obowiązują jak w klasie wielostronnej. Pies, który zakopuje lub narzyna zwierzynę, podlega dyskwalifikacji.

21. Włóczka drapieżnika lownego

Obowiązują zasady jak przy włóczce zająca/królika w lesie oraz czasy jak przy włóczce ptaka w klasie wielostronnej. Do konkurencji jest używany lis przeciętnej wagi, tj. od 3 do 5 kilogramów.

22. Buszowanie

Konkurencję należy przeprowadzać w lesie z niezbyt gęstym podszytem lub w kulturze leśnej umożliwiającej utrzymanie kontaktu wzrokowego psa z przewodnikiem. Pies powinien przez co najmniej 8 minut, poruszając się galopem lub kłusem, chętnie i systematycznie przeszukiwać teren, nie tracąc przy tym kontaktu wzrokowego ze swym przewodnikiem. Znalezioną zwierzynę powinien wystawić, a na polecenie przewodnika dociągnąć i ruszyć. Pomimo, że podczas tej konkurencji nie strzela się do zwierzyny, to przewodnik – na polecenie sędziego – powinien oddać 1 strzał w powietrze.

Błędy:

- niechętna praca,
- brak współpracy z przewodnikiem,
- gonienie zwierzyny,
- niespokojne zachowanie po strzale.

23. Prowadzenie psa na otoku podczas podchodu i podchód

Konkurencję należy przeprowadzać w lesie, w pobliżu prostego odcinka drogi (duktu) o długości około 50 metrów. W pierwszej fazie konkurencji przewodnik prowadzi psa na otoku w leśnej drągowinie. Pies powinien iść spokojnie przy lewej nodze przewodnika. Podczas mijania drzew z prawej strony w bezpośredniej ich bliskości, pies powinien mijać

pień z tej samej strony co przewodnik. Po wyjściu na drogę (dukt) przewodnik odpina psu otok. W dalszej części konkurencji pies idzie luźno przy lewej nodze przewodnika wzdłuż drogi, przy czym przewodnik porusza się z bronią w ręku na sposób podobny do podchodzenia zwierza do strzału. Po przejściu około 20 metrów daje psu znak ręką do warowania — nie można używać głosu lub gwizdka. Pies musi w pozycji waruj pozostać na drodze, a przewodnik idzie dalej następne około 20 metrów, po czym daje znak psu ręką przywołując psa do nogi i kontynuując marsz razem z nim — nie można używać głosu lub gwizdka. Po kolejnych 10 metrach ponownie waruje psa sygnałem, jak poprzednio, oddalając się jeszcze na kolejne około 20 metrów i ukrywa w lesie. Po minucie powraca do psa i wraz z psem powraca do punktu wyjścia. Każda niesubordynacja psa i niewykonanie rozkazów przewodnika powoduje obniżenie oceny o 1 stopień. Wydanie polecenia psu głosem lub gwizdkiem powoduje obniżenie oceny o 2 stopnie.

24. Wyparowywanie zwierzyny

Miejscem wyparowywania winna być gęstwina (zagajnik, zarośla, remiza z gęstym podszytem) o powierzchni co najmniej 150×150 metrów. Każdy pies powinien pracować w innym miejscu. Czas pracy: do 8 minut. Pies może być wysłany do wyparowywania ze stanowiska przewodnika lub z miejsca oddalonego od niego o około 50 metrów. Znalezionej zwierzyny pies nie powinien wystawiać, ale wypchnąć ją w kierunku stanowiska przewodnika. Krótkiego pogonienia zwierzyny poza miot i powrotu do niego, jak również opuszczenia na krótko wyparowywanych zarośli i natychmiastowego podjęcia pracy na polecenie przewodnika nie należy uznawać za błędy. Pies, który nie słucha rozkazów i goni zwierzynę, nie może otrzymać oceny wyższej niż 1. Jeżeli pies nie zostanie odwołany w ciągu 10 minut, otrzymuje ocenę 0. Przeszukanie przez psa całego obszaru kwalifikuje psa do oceny 4. Ocenę 4 otrzymuje również pies, który w prawidłowy sposób wypchnie zwierzynę, mimo że nie przeszukał jeszcze całego wyznaczonego obszaru. Przy przeszukaniu tylko około 1/4 obszaru otrzymuje ocenę 0.

25. Posłuszeństwo podczas buszowania i wyparowywania

Podczas buszowania i wyparowywania pies powinien natychmiast wykonywać komendy przewodnika. Pies, który po zakończeniu pracy nie wróci do przewodnika w ciągu 10 minut i nie da się wziąć na otok, otrzymuje ocenę 0.

26. Zachowanie się na stanowisku

Konkurencję przeprowadza się z psami grupy przewodników rozstawionych na wzór myśliwych obstawiających miot, na dukcie leśnym w odległości około 50 metrów jeden od drugiego. Psy winny przy przewodnikach warować lub pozostawać w pozycji „siad” na smyczy bądź luzem. Przez kompleks leśny, wzdłuż duktu, w odległości około 50 metrów od przewodników przechodzi, hałasując i stukając w drzewa, naganka. Początek i zakończenie pędzenia należy odtrąbić. W czasie pędzenia każdy z przewodników musi oddać w powietrze minimum 2 strzały. Pies przez cały czas powinien zachować spokój, pozostając w pozycji warującej lub siedzącej, bez dodatkowych rozkazów przewodnika. Psy wykonujące tę konkurencję na smyczy nie mogą otrzymać oceny wyższej niż 3. Dodatkowe rozkazy obniżają ocenę o 1 stopień. Zmiana pozycji przez psa obniża również ocenę o 1 stopień. Psy, które stanowisko opuszczają, ustawicznie szarpią

smyczą, wyją, skomlą lub szczekają, otrzymują ocenę 0.

27. Aport lisa przez przeszkodę

Aport lisa przez przeszkodę ocenia się przy wykorzystaniu takich utrudnień jak rowy, przeszkody pionowe itp. Konkurencja musi zostać przygotowana tak, aby pies nie mógł obejść przeszkody. Przeszkoda musi znajdować się w naturalnym środowisku zwierzyny i być w miarę możliwości przeszkodą naturalną, a przynajmniej musi być dostosowana do specyfiki naturalnego środowiska zwierzyny. Rów musi mieć głębokość co najmniej 80 centymetrów i szerokość 1 metr oraz strome brzegi. Przeszkoda pionowa musi mieć wysokość od 70 do 80 centymetrów i być tak skonstruowana, aby pies nie zaplątał się w niej nogami. Przewodnik odkłada psa w odległości co najmniej 5 metrów od przeszkody. Z tego miejsca po wyłożeniu lisa przewodnik posyła psa po aport. Po pierwszym posłaniu psa przewodnikowi nie wolno zmniejszać odległości do przeszkody z tamtego miejsca. Pies powinien pokonać przeszkodę po otrzymaniu jednorazowego rozkazu, wziąć lisa bez dłuższego ociągania się mocno w kufę i przynieść go swojemu przewodnikowi przez przeszkodę. Jeżeli pies upuści lisa podczas skoku przez przeszkodę i natychmiast go podniesie bez ingerencji ze strony przewodnika, nie należy tego uznać za błąd.

W tej konkurencji przewodnik może posyłać psa maksymalnie trzy razy.

Maksymalna liczba punktów do zdobycia na konkursie w klasie wszechstronnej wynosi 416, razem z konkurencjami dodatkowymi 432.

Maksymalna liczba punktów do zdobycia na konkursie w klasie wielostronnej wynosi 276.

**Karta oceny pracy wyżła
na konkursie/ocenie* w klasie wszechstronnej**

w dnia

Nazwa psa z przydomkiem

Data urodzenia, rasa, płeć

PKR, Nr tatuażu/chip, maść

Ojciec PKR

Matka PKR

Właściciel

Hodowca

Przewodnik

L.p.	Konkurencja	Współczynnik	Limity punktów do dyplomów			Ocena	Suma punktów
			333	291	249		
			Dyplom				
			I°	II°	III°		
			Minimalne oceny do dyplomów				
1	Wiatr	6	3	3	2		
2	Stójka	5	3	3	2		
3	Ściąganie i dociąganie	3	1	1	1		
4	Sposób szukania	4	3	2	1		
5	Styl pracy	3	2	2	1		
6	Samodzielność w pracy	3	1	1	1		
7	Respektowanie zwierzyny	4	2	2	1		
8	Zachowanie się przed strzałem i po strzale	4	2	2	1		
9	Przynoszenie strzelonej zwierzyny	4	2	2	1		
10	Włóczka ptaka łownego	4	3	2	1		
11	Odszukiwanie zagubionej zwierzyny ptaka	3	2	2	1		
12	Odszukiwanie zagubionej zwierzyny zająca/królika	3	2	2	1		
13	Posłuszeństwo i współpraca z przewodnikiem	3	1	1	1		
14	Bobrowanie bez kaczki	5	3	2	1		
15	Bobrowanie za dziką kaczką	4	2	2	1		
16	Przynoszenie kaczki z szuwarów	4	2	2	1		
17	Przynoszenie ubitej kaczki z głębokiej wody	3	3	2	1		
18	Tropienie po farbie zwierzyny grubej:						
	a) Na otoku	6	3	2	1		
	b) Z oznajmianiem	4					
	c) Z oszczekiwaniam	4					
19	Odłożenie	3	3	2	1		
20	Włóczka królika lub zająca	4	3	2	1		
21	Włóczka drapieznika	5	3	2	1		
22	Buszowanie	3	1	1	1		
23	Prowadzenie na otoku podczas podchodu	2	2	1	1		
24	Wyparowywanie	3	1	1	1		
25	Posłuszeństwo podczas wyparowywania i buszowania	3	3	2	1		
26	Zachowanie na stanowisku	5	3	2	1		
27	Aport lisa przez przeszkodę	5	2	2	1		
Razem							

Komisja przyznała dyplom stopnia, lokatę, CACT/CACIT.....

Psy, które uzyskały ocenę minimum 2 z konkurencji: respektowanie zwierzyny, zachowanie przed strzałem i po strzale, posłuszeństwo i współpraca z przewodnikiem, przynoszenie strzelonej zwierzyny, włóczka ptaka i królika, odszukiwanie zagubionej zwierzyny, przynoszenie kaczki z głębokiej wody oraz przynoszenie kaczki z szuwarów otrzymują certyfikat psa ułożonego do polowania na ptactwo.

Psy, które uzyskały ocenę minimum 2 z konkurencji respektowanie zwierzyny, posłuszeństwo i współpraca z przewodnikiem, odłożenie, prowadzenie na otoku podczas podchodu, praca po sfarbowanym tropie otrzymują certyfikat psa ułożonego do poszukiwania postrzałków zwierzyny grubej.

Certyfikat psa ułożonego do polowania: tak nie
w specjalności.....

Sędzia Główny

Czytelne podpisy Sędziów dokonujących oceny

.....

.....

m.p.

.....

.....

*Niepotrzebne skreślić

**Karta oceny pracy wyżła
na konkursie/ocenie* w klasie wielostronnej**

w dnia

Nazwa psa z przydomkiem

Data urodzenia, rasa, płęć

PKR, Nr tatuazu/chip, maść

Ojciec PKR

Matka PKR

Właściciel

Hodowca

Przewodnik

L.p.	Konkurencja	Współczynnik	Limity punktów do dyplomów			Ocena	Suma punktów
			221	193	166		
			Dyplom				
			I°	II°	III°		
			Minimalne oceny do dyplomów				
1	Wiatr	6	3	3	2		
2	Stójka	5	3	3	2		
3	Ściąganie i dociąganie	3	1	1	1		
4	Sposób szukania	4	3	2	1		
5	Styl pracy	3	2	2	1		
6	Samodzielność w pracy	3	1	1	1		
7	Respektowanie zwierzyny	4	2	2	1		
8	Zachowanie się przed strzałem i po strzale	4	2	2	1		
9	Przynoszenie strzelonej zwierzyny	4	2	2	1		
10	Włóczka ptaka łownego	4	3	2	1		
11	Włóczka królika lub zająca	4	3	2	1		
12	Odszukiwanie zagubionej zwierzyny ptaka	3	2	2	1		
13	Odszukiwanie zagubionej zwierzyny zająca/królika	3	2	2	1		
14	Posłuszeństwo i współpraca z przewodnikiem	3	3	2	1		
15	Bobrowanie bez kaczki	5	3	2	1		
16	Bobrowanie za dziką kaczką	4	2	2	1		
17	Przynoszenie kaczki z szuwarów	4	2	2	1		
18	Przynoszenie ubitej kaczki z głębokiej wody	3	3	2	1		
Razem							

Komisja przyznała dyplom stopnia, lokatę, CACT/CACIT

Psy, które uzyskały ocenę minimum 2 z konkurencji: respektowanie zwierzyny, zachowanie przed strzałem i po strzale, posłuszeństwo i współpraca z przewodnikiem, przynoszenie strzelonej zwierzyny, włóczka ptaka i królika, odszukiwanie zagubionej zwierzyny, przynoszenie kaczki z głębokiej wody oraz przynoszenie kaczki z szuwarów otrzymują certyfikat psa ułożonego do polowania na ptactwo.

Certyfikat psa ułożonego do polowania: tak nie

w specjalności

Sędzia Główny

Czytelne podpisy Sędziów dokonujących oceny

.....

.....

m.p.

.....

.....

*Niepotrzebne skreślić